

Actualisatie van de beheerfiches van invasieve uitheemse planten op Ecopedia

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3165</u>
Datum advisering:	22 september 2014
Auteur(s)	Wouter Van Landuyt, Kris Vandekerkhove, Sam Provoost, Luc Denys, Tim Adriaens, Bart Vandevoorde, Bram D'hondt
Contact:	Niko Boone (niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB-INBO-BEL-2014-42
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos Cel Gebiedgericht- en Soortenbeleid T.a.v. Maurits Vandegehuchte Koning Albert II-laan 20 bus 8 1000 Brussel maurits.vandeghuchte@Ine.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Ilke Werbrouck (ilke.werbrouck@Ine.vlaanderen.be)

Aanleiding

In het kader van het meerjarenplan invasieve exoten werd een technisch vademecum invasieve uitheemse planten uitgewerkt. Het doel daarvan is het verspreiden van kennis over de voor Vlaanderen relevante soorten en over de bestrijdingsmethodes. Ecopedia is het online platform waarop de informatie die verwerkt is in het technisch vademecum invasieve uitheemse planten, wordt ontsloten en geactualiseerd. De huidige beschikbare informatie op Ecopedia is echter onvoldoende up-to-date en onvolledig.

Vraag

Het actualiseren, corrigeren en vervolledigen van de beheerfiches van invasieve uitheemse planten van de soorten en soortgroepen vermeld in Ecopedia.

Toelichting

1 Inleiding

In dit advies worden de soorten besproken die opgenomen waren in de rubriek http://www.ecopedia.be/exoten/uitheemse_invasieve_planten van Ecopedia op datum van 09/07/2014 (zie tabel 1). Op basis van de op het INBO aanwezige kennis zijn de beheerfiches nagekeken op het correct gebruik van de terminologie, zijn indien nodig aanvullingen en relevante bijkomende literatuur en bronnen toegevoegd en werden eventuele fouten gesignaleerd. De gescreende fiches zijn weergegeven in bijlage 1.

Tabel 1: overzicht van de soorten/soortgroepen die beschreven worden

aardpeer en stijve zonnebloem (zonnebloemgroep)
alsemambrosia (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>)
Amerikaanse eik (<i>Quercus rubra</i>)
Amerikaanse vogelkers (<i>Prunus serotina</i>)
bamboegroep (bamboegroep)
bleek cypergras (<i>Cyperus eragrostis</i>)
bonte gele dovenetel (<i>Lamium galeobdolon</i> subspecies <i>argentatum</i>)
gele maskerbloem (<i>Mimulus guttatus</i>)
grijze bastesdoorn & vederesdoorn (esdoorngroep)
hemelboom (<i>Ailanthus altissima</i>)
Japanse & Sachalinse duizendknoop + kruising (Japanse duizendknoopgroep)
krozen en kroosvarens (kroosgroep)
laurierkers (<i>Prunus laurocerasus</i>)
mahonia (<i>Berberis aquifolium</i>)
Pontische rododendron (<i>Rhododendron ponticum</i>)
reuzenbalsemien, oranje, tweekleurig en klein springzaad (reuzenbalsemiengroep)
reuzenbereklauw (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)
rimpelroos, Viginische roos en veelbloemige roos (rimpelroosgroep)
robinia (<i>Robinia pseudoacacia</i>)
Spaanse hyacint en kruising tussen wilde hyacint en Spaanse hyacint (hyacintgroep)
vlinderstruik (<i>Buddleja davidii</i>)
watercrassula (<i>Crassula helmsii</i>)
waterpesten en Hydrilla (waterpestgroep)
waterteunisbloem en Kleine waterteunisbloem (waterteunisbloemgroep)

2 Algemene opmerkingen

De rubriek 'status/bescherming' biedt weinig meerwaarde. De zeldzaamheid van de soort wordt weergegeven onder de vorm van een KFK-klasse of kilometerhokfrequentie klasse. Bij het doelpubliek van Ecopedia is dit mogelijk onvoldoende bekend. Daarnaast is de beoordeling ook vaak verkeerd. Een optie is om, na verbetering van de beoordeling, de beschrijving van de klasse te gebruiken (zie tabel 2). Een andere mogelijkheid is om in de tekst een algemene omschrijving te geven van de status van de soort in Vlaanderen. Voorbeelden van klassen zijn 'overal in Vlaanderen algemeen/plaatselijk algemeen/voorlopig zeer plaatselijk' of 'gevestigd/opkomende soort/nog zeer weinig verspreid'. Voor de gebruiker is dat waarschijnlijk duidelijker.

Vermits het om uitheemse planten gaat, is de aanduiding van de beschermingsstatus niet relevant. Dit kan weggelaten worden.

Tabel 2: afbakening van zeldzaamheidsklassen in uurhokfrequentieklassen (UFK) en kilometerhokfrequentieklassen (KFK) (Van Landuyt et al., 2006).

klasse	grenzen UFK in aantal uurhokken	grenzen KFK in aantal kilometerhokken	beschrijving
0	0	0	niet meer waargenomen sinds 1972
1	1-10	1-16	uiterst zeldzaam
2	11-40	17-63	zeer zeldzaam
3	41-89	64-152	zeldzaam
4	90-157	153-297	vrij zeldzaam
5	158-245	298-581	vrij algemeen
6	245-353	582-993	vrij algemeen
7	354-480	994-1493	algemeen
8	481-627	1494-2150	algemeen
9	628-793	2151-3347	zeer algemeen
10	793-979	>=3348	uiterst algemeen

De rubriek 'relaties' brengt weinig bij voor het beheer van de betreffende plant. De aangehaalde gerelateerde soorten zijn niet steeds relevant. Indien er een voor het beheer relevante relatie is met een andere soort, dan kan dat vermeld worden in de rubriek 'beheer'. Dat is bijvoorbeeld zo voor de Azollakever (*Stenopelmus rufinusus*), een eveneens exotische soort die de aanwezigheid van kroosvaren sterk kan onderdrukken (Pratt et al., 2013). Het vermelden van enkele soorten die de betreffende exoot als waardplant hebben, heeft zonder bijkomende uitleg weinig meerwaarde. Deze opsommingen zijn bovendien zeer onvolledig en de vermelde soorten lijken lukraak gekozen te zijn. De indruk wordt gewekt dat het om belangrijke relaties gaat, terwijl dit niet steeds het geval is. Dit is misleidend voor de lezer. Gezien het om uitheemse, invasieve planten gaat, is het ook weinig zinvol aan te geven voor welke vegetatietypes de exoot een kenmerkende soort is. Hier kan bovendien verkeerd uit begrepen worden dat de invasieve soort beter behouden blijft om de betreffende vegetatie in stand te houden. Deze rubriek wordt daarom best weggelaten.

De fiches bevatten heel wat spellingsfouten. Bij het nalezen van de fiches zijn die hier en daar verbeterd, maar er is niet specifiek op gescreend. Het is daarom aangewezen de fiches nog grondig na te kijken op schrijffouten. Een voorbeeld is het gebruik van hoofdletters bij de soortnamen. Volgens de Nederlandse spelling worden soortnamen met een kleine letter geschreven. In de fiches worden hoofdletters en kleine letters door elkaar gebruikt.

3 Bijkomende nuttige links

Op <http://ias.biodiversity.be/species/risk> zijn risicoanalyses terug te vinden voor een aantal invasieve exoten (zie tabel 3). Deze documenten vormen een sterk gedocumenteerde en onderbouwde inschatting van de ecologische impact van de betreffende exoten en vormen daarom een belangrijke bijkomende bron van informatie voor het vademecum en voor het impact gedeelte van de fiches. Het is zinvol om bij de betreffende Ecopedia fiche een link te plaatsen naar deze online documenten.

Tabel 3: invasieve uitheemse plantensoorten waarvoor op <http://ias.biodiversity.be/species/risk> risicoanalyses worden gegeven.

Egeria	Egeria densa
grote waternavel	Hydrocotyle ranunculoides
hottentotvijg	Carpobrotus spp.
kleine waterteunisbloem	Ludwigia peploides
ongelijkbladig vederkruid	Myriophyllum heterophyllum
parelvederkruid	Myriophyllum aquaticum
verspreidbladige waterpest	Lagarosiphon major
watercrassula	Crassula helmsii
waterteunisbloem	Ludwigia grandiflora

Voor de herkenning van waterplanten kan een link opgenomen worden naar de 'Veldgids uitheemse waterplanten' van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (Van Valkenburg, 2011). Deze is online beschikbaar op <http://edepot.wur.nl/139892>.

Op de module over invasieve exoten op waarnemingen.be (http://waarnemingen.be/invasive_alert_view.php) staan tevens herkenningsfiches van invasieve uitheemse planten.

Referenties

Pratt C.F., Shaw R.H., Tanner R.A., Djeddour D.H. & Vos J.G.M. 2013. Biological control of non-native weeds: an opportunity not to be ignored. Entomologische Berichten, 73, 144-154.

Van Landuyt, W.; Vanhecke, L.; Hoste, I. (2006). Rode Lijst van de vaatplanten van Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in: Van Landuyt, W. et al. (Ed.) (2006). Atlas van de flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. pp. 69-81

Van Valkenburg, J.L.C.H. (red.) (2011). Invasieve waterplanten in Nederland : veldgids. Nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA), Wageningen.

Bijlage 1: gescreende beheerfiches van de invasieve uitheemse planten
